

بسم الله الرحمن الرحيم

www.ketab.ir

☐ کربلا، نقشه راه

موضوع:
اهلبیت: ۱۷۷ (تاریخ: ۳۶۰)

گروه مخاطب:
- تخصصی (طلاب و دانشجویان)
- عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۲۲۷
مسلسل انتشار (چاپ اول و بار چاپ): ۵۷۹۶

www.ketab.ir

رهبر، محمد تقی، ۱۳۱۴ -

کربلا نقشه راه / محمد تقی رهبر. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۲.
[۴۳۶] ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۲۲۷) (تاریخ: ۳۶۰ اهل بیت: ۱۷۷)

ISBN 978-964-09-1469-4

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

MohammadTaghi Rahbar. Karbala; the road map

ص.ع. به انگلیسی:

کتابنامه: ص. [۴۳۱] - ۴۳۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. ۲. واقعه کربلا، ۶۱ ق. ۳. عاشورا. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه

علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷ / ۹۵۳۴

BP ۴۱/۵ / ۹ ک ۴

۱۳۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۰۱۳۱۶

کربلا، نقشه راه

محمد تقی رهبر

www.ketab.ir

بوستان کتاب
۱۳۹۲

بوستان کتب

کربلا نقشه راه

- نویسنده: محمد تقی رهبر
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۲ • شمارگان: ۱۰۰ • بهای: ۱۸۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

- دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، فاکس: ۳۷۷۴۲۱۵۵، تلفن پخش: ۳۷۷۴۲۴۲۶
- فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
- فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۹۹۲۲
- فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۱۷۲
- فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۲۷۰
- فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۲۱۷۱۲
- فروشگاه کودک و نوجوان: قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۸۳۷۱۰۲
- پخش پکتا (پخش کتب اسلامی و انسانی)، تهران، خ انقلاب، بین ابوریحان و فلسطین، بن بست سروش، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۹۷۳۲۰۳

اطلاعات بیشتر، بایگ آرشیو، (SMA) سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، در وبسایت بوستان کتب

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

یا قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرپرستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: مهدی خلیلیان • چکیده عربی: خلل المصفاوی
• چکیده انگلیسی: یحیی داوری • فیبا: مصطفی محفوظی • مسئول واحد: حروفنگاری: احمد مؤتمنی • حروفنگار: طاهره اجسنی • اصلاحات حروفنگاری:
مناجیل‌پور • صفحه‌آرا: حسین محمدی و احمد مؤتمنی • کارشناس و کنترل نمونه‌خوانی: محمدجواد محطفوی • نمونه‌خوانی: حامد طاهری نیا • کنترل فنی
صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش • کارشناس طراحی و گرافیک و طراح جلد: مسمود نجابتی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری
• اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی.

رئیس مؤسسه
اسماعیل اسماعیلی

فهرست مطالب

۱۷	پیش‌گفتار.....
۱۸	گفتمان عاشق را.....
۲۰	حسین علیه السلام رمز جاودگی.....
۲۰	نقشه راه.....
۲۲	رسالت سوگواری‌ها.....
۲۴	درباره این کتاب.....
۲۷	بخش اول: گزیده‌ای از تاریخ زندگی و فضایل امام حسین علیه السلام
۲۷	نسب و خاستگاه خانوادگی.....
۲۹	حدیث فطرس، عتیق الحسین.....
۲۹	دوران زندگی.....
۳۰	نگاهی به فضایل آن حضرت.....
۳۱	محبوب خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله
۳۳	القاب حضرت.....
۳۳	نقش خاتم آن حضرت.....
۳۳	شجره طیبه خانوادگی.....

۳۵	فضایل ویژه آن حضرت
۳۶	نور در تاریکی و جبرئیل گهواره جناب
۳۶	اخبار شهادت قبل از ولادت و بعد از آن
۳۸	قربان شدن ابراهیم برای حسین علیه السلام
۴۰	تبارشناسی عزت و کرامت
۴۰	بی اعتنایی به دنیا
۴۱	امام و تکریم انسان
۴۲	نیکوکاری برای همه
۴۲	عطوفت به غلامان
۴۴	عدالت در باب خیفان
۴۴	شجاعت و عزت نفس
۴۶	عرفان و عبودیت
۴۷	عصاره فضایل انسانیت
۴۸	فضایل امام حسین علیه السلام از نگاه دیگران

۵۱	بخش دوم: امام حسین علیه السلام و قرآن
۵۱	امام حسین علیه السلام قرآن ناطق
۵۲	قرآن و میلاد امام
۵۳	نفس مطمئه
۵۴	خروج و ورود پیامبرانه
۵۵	قربانی اسماعیل و ذبح عظیم
۵۶	راهیان وعده گاه
۵۷	انجام حجت پیامبرگونه
۵۸	شهید مظلوم و امام منصور

۵۹	امام حسین علیه السلام در قصه یحیی و زکریا
۶۲	قرآن ناطق فراز نی

بخش سوم: امام حسین علیه السلام و دفاع از ولایت

۶۳	نقش کلیدی ولایت در اسلام
۶۴	هجوم بر ولایت و دفاع امام
۶۵	امام حسین علیه السلام در منی
۶۷	نحن حزب الله الغالبون
۶۹	دفاع از ولایت در استمرار عاشورا
۷۰	ادامه سیاست اموی
۷۱	حماسه آفرینی ادیبان سمرقانی شیعه

بخش چهارم: حسین علیه السلام مشعل دار مسالمت

۷۳	رسالت حسین بن علی علیه السلام
۷۵	رازیابی این حقیقت
۷۸	زیور عرش کبریایی
۷۹	تلاش برای نجات از ضلالت
۸۰	

بخش پنجم: عاشورا و مهدویت

۸۵	چهار بنیان تشیع
۸۵	رابطه دو سویه عاشورا و مهدویت
۸۷	عاشورا و مسئله مهدویت از نگاه دیگر
۸۸	عاشورا روز ظهور حضرت مهدی علیه السلام
۹۰	آمادگی شیعه در عرصه جهاد
۹۰	

۹۳	بخش ششم: کربلا و پیامبران علیهم السلام
۹۳	حسین، کربلا و پیامبران و ادیان پیشین
۹۴	کربلا میعادگاه پیامبران
۹۵	گذر نوح علیه السلام به کربلا
۹۶	گذر ابراهیم علیه السلام به کربلا
۹۸	حضرت موسی علیه السلام در کربلا
۹۹	حضرت عیسی علیه السلام و زیارت کربلا
۱۰۰	زکریا و امام حسین علیه السلام
۱۰۱	نوحه سرایی جناب خضر
۱۰۲	خبر شهادت حسین در کربلا
۱۰۴	شهادت امام حسین علیه السلام و قس بن عمار
۱۰۵	کربلا میعادگاه عاشقان
۱۰۶	علی علیه السلام در کربلا
۱۰۶	گریه علی علیه السلام در نینوا
۱۰۸	کربلا، مرقد پیامبران خدا
۱۰۹	مناخ رکاب و مصارع عشاق
۱۱۱	بخش هفتم: عوامل و اهداف نهضت عاشورا
۱۱۱	عوامل و اهداف نهضت عاشورا
۱۱۲	الف) مأموریت الهی
۱۱۶	ب) نجات اسلام محمدی صلی الله علیه و آله
۱۱۹	ج) نجات امت اسلام
۱۲۴	د) احیای امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۶	ه) تعریف نظام نامه سیاسی اسلام

۱۲۷	 (و) براندازی رژیم نامشروع اموی
۱۳۰	 (ز) پاسخ به استمداد مردم
۱۳۱	 تحقق اهداف و تأسیس مکتب
۱۳۳	 و آیت الزکاة
۱۳۳	 و أمرت بالمعروف
۱۳۷	 بخش هشتم: امام حسین علیه السلام و مسئله خلافت
۱۳۷	 حکومت در نظام اسلامی
۱۴۰	 امام حسین علیه السلام و مسئله خلافت
۱۴۱	 میراث خوایان جاهلیت، خاندان کفر و نفاق
۱۴۳	 معاویه پرچم دار کفر و جاهلی
۱۴۵	 زیرساخت دولت اموی
۱۴۷	 معاویه و تحمیل ولایت عهدی یزید
۱۴۹	 محاجه امام حسین علیه السلام با معاویه
۱۵۰	 امام حسین علیه السلام و حکومت اموی
۱۵۱	 پاسخ امام حسین علیه السلام به معاویه
۱۵۲	 معاویه و خیانت به نوامیس مسلمانان
۱۵۳	 یزید؛ عصارة شرارت و نفاق
۱۵۸	 مسئولیت خطیر امام علیه السلام
۱۶۱	 عاشورا یک مکتب است
۱۶۳	 بخش نهم: هجرت از مدینه
۱۶۳	 دومین هجرت اسلام
۱۶۷	 امام رهسپار مکه می شود، چرا مکه؟

۱۶۹ چرا محمد بن حنفیه امام را همراهی نکرد؟

بخش دهم: استمداد عراق از امام حسین (ع)

۱۷۵ پیک‌ها و نامه‌های کوفیان

۱۷۸ دعوت کوفیان بهانه بود

۱۷۹ جامعه معاصر امام

۱۸۱ عقیده‌شناسی عبدالله بن عمر

۱۸۲ عوامل دگرگونی کوفه

۱۸۴ شخصیت دو کوفیان

۱۸۶ کینه‌های پنهان

۱۸۷ عوامل سیاسی

بخش یازدهم: از مکه تا میعادگاه شهادت

۱۹۰ ادله هجرت از مکه در موسم حج

۱۹۱ حسین (ع) قبله نماست

۱۹۳ بیعت با خدا

۱۹۵ کوچ با اهل حرم یک جاسوداگری!

۱۹۸ تلاش برای بازگرداندن امام (ع)

۱۹۸ یاران هم‌سفر

۱۹۹ مروری بر منازل و حوادث راه

۲۰۹ حسین (ع) جنگ طلب نبود

بخش دوازدهم: حسین وارث رنج بزرگ انسان

۲۱۱ نقش مصائب در تعالی انسان

۲۱۴	امامت در بستر مصائب
۲۱۶	انتخاب آگاهانه مصائب و حکمت آن
۲۱۸	در مصائب برای اولیای خدا شکست نیست
۲۱۹	سیاس گویی برای مصیبت ها
۲۲۱	کرامت شهادت
۲۲۲	سجده شکر در مصائب عاشورا
۲۲۳	حسین علیه السلام وارث رنج بزرگ انسان

بخش سیزدهم: فرهنگ شهادت و شهادت طلبی

۲۲۵	فرهنگ شهادت
۲۲۵	پیامبران گرامی من
۲۲۶	فرهنگ شهادت طلبی
۲۲۸	باب المجاهدین در بهشت
۲۳۱	امام حسین علیه السلام و علم به شهادت
۲۳۵	استقبال آگاهانه از شهادت
۲۳۷	زناده جاوید کیست؟ کشته شمشیر دوست
۲۳۸	لیک یا داعی الله

بخش چهاردهم: یاران امام و میثاق شهادت

۲۴۲	طلایه داران شهادت
۲۴۳	پیشینه یاران امام
۲۴۸	گزینش یاران
۲۴۹	پیام حوادث
۲۵۰	رهبران هدایت و رهبران ضلالت

۲۵۰	فاتحان قلعه عشق و بصیرت
۲۵۳	عباس اسطوره وفا و رشادت
۲۵۶	نخستین شهید هاشمی
۲۵۶	بصیرت و معرفت یاران
۲۵۸	فضایل یاران حسین (ع)
۲۵۹	بالا تر از بهشت، بهشت وصال دوست
۲۶۱	عدد یاران امام
۲۶۳	زنان در کربلا
۲۶۷	بخش پانزدهم: معراج عاشورا
۲۶۷	لیلة القدر عاشورا
۲۷۱	حماسه و عرفان در مکتب عاشورا
۲۷۳	بهشت عارفان
۲۷۵	گلبانگ سپیده خونین
۲۷۶	رویارویی حق و باطل
۲۷۷	امام و اهتمام به موعظه
۲۷۹	احتجاج یاران امام
۲۷۹	خطبه زهیر بن قین
۲۸۰	خطبه بُریر
۲۸۱	موعظه حرّ ریاحی
۲۸۲	جهاد دفاعی جبهه امام
۲۸۴	محراب عشق و معبد آزادی
۲۸۶	دعا، عرفان و شهادت
۲۸۷	آغاز جمله و شهادت یاران

۲۹۱	شهادت فرزندان اُمّ‌البنین.....
۲۹۲	وداع آخرین.....
۲۹۴	لحظه‌های تنهایی.....
۲۹۵	واپسین وداع.....
۲۹۶	سیدالشهدا در میدان، یک تن در برابر هزاران.....
۲۹۸	دفاع از حرم.....
۳۰۰	مناجات آخرین سالار شهیدان.....
۳۰۱	عزت، عظمت، مظلومیت.....
۳۰۲	لحظه تنهایی و معراج امام.....
۳۰۵	سوگ‌نامه حضرت مهدی (عج) بر مظلومیت اسلام.....
۳۰۵	سلام جانسوز مهدی (عج).....
۳۰۶	زیبایی‌های نهضت «ما را اینا» اسلام.....
۳۰۹	بخش شانزدهم: پس از شهادت.....
۳۱۰	بانوی حماسه ساز واقعه.....
۳۱۲	وداع آخرین بالاله‌های سرخ.....
۳۱۵	دفن شهدا.....
۳۱۹	بخش هفدهم: بعد رسانه‌ای نهضت.....
۳۱۹	پیام‌رسانان.....
۳۲۱	فصل دوم مأموریت.....
۳۲۳	چرا کوفیان؟.....
۳۲۴	احتجاج علی بن الحسین (عج).....
۳۲۶	خطبه فاطمه صغری (عج).....

۳۲۷	خطبه ام کلثوم
۳۲۸	زینب کبری علیها السلام پسر مرجانه را تحقیر می کند
۳۳۰	خطبه آتشین زینب علیها السلام در مجلس یزید
۳۳۲	خطبه زینب و سرکوبی یزید
۳۳۴	باز هم تحقیر یزید
۳۳۶	امام سجاد علیه السلام در مسجد دمشق
۳۴۰	فتوحات شام، پیروزی دیگر انقلاب
۳۴۱	اقامه سوگواری در شام
۳۴۲	اربعین
۳۴۲	بازگشت به مدینه
۳۴۴	سوگواری و پیام رسانی در مدینه
۳۴۷	بخش هیجدهم: فرهنگ و فلسفه زیارت
۳۴۸	آثار سیاسی - اجتماعی زیارت
۳۵۰	کربلا، کعبه دل های موحدان
۳۵۱	شرافت مرقد مطهر سیدالشهدا علیه السلام
۳۵۳	زیارت از دور
۳۵۴	ابعاد تربیتی، فرهنگی و سیاسی زیارت
۳۵۵	خلفا و زیارت امام حسین علیه السلام
۳۵۸	تربت کربلا سجده گاه مؤمنان
۳۵۹	بخش نوزدهم: فرهنگ و فلسفه سوگواری
۳۵۹	سوگواری و فلسفه آن
۳۶۱	گر نه آسمان و زمین بر حسین علیه السلام

۳۶۴	سوگ نامه بزرگ آدمیان
۳۶۸	اسلام با سوگواری زنده است
۳۶۹	شیفتگان حسین
۳۷۰	فلسفه عزاداری
۳۷۳	سوگواری یک مکتب است
۳۷۹	بخش بیستم: پژواک
۳۸۰	یوم تبرکت به بنو امیه
۳۸۳	طوفان های سیاسی - اجتماعی پس از واقعه
۳۸۵	اعتراض عبداللہ بن عفیف و شهادت او
۳۸۷	اعتراض ابن عباس
۳۸۸	اعتراض عبداللہ بن عمر
۳۸۹	اعتراض اهل کتاب در مجلس یزید
۳۹۵	بخش بیست و یکم: حسین نماد عزت و کرامت امت
۳۹۵	عزت در پرتو عزت خداوند
۳۹۹	حسین رهبر آزادی بخش امت اسلام
۴۰۰	تبارشناسی عزت
۴۰۱	عوامل ذلت پذیری
۴۰۵	انفجاری در سکوت و شهابی در ظلمت
۴۰۹	بخش بیست و دوم: توفان انتقام
۴۱۳	پیشینه عمر بن سعد
۴۱۷	کیفر و مجازات

۴۱۹ سرنوشت حرمله و شمر

۴۲۲ نفرین شدگان

۴۲۳ نهضت های ضد اموی

۴۲۴ مجازات کوفیان

۴۲۶ قصور و تقصر مدینه و مکه

۴۲۹ کلمه پایانی

۴۳۱ کتاب نامه

پیش‌گفتار

السلام عليك يا داعي الله

پس از نیم قرن پژوهش و نگارش بر آن شدم که از حدیث کربلا و نهضت عاشورا و فلسفه قیام و شهادت، سیره آزادگان حسین بن علی علیه السلام آینده و آرمان دیرینم و حدیث ماندگار هر روز بشتریت نگار و برگی برهزاران دفتر در این حادثه بزرگ درس آموز و عبرت‌انگیز بیفزایم تا هدیه‌ای ناچیز باشد بر آستان مبارک آن سید و سالار و مقتدای عشق و پیوندگان راه آن حضرت، یادگاری ماندگار و ذخیره یوم‌المغاد برای نگارنده که همه عمر وام‌دار حضرتش بوده است.

چندی در این اندیشه و تردید بودم؛ از آن جهت که نگارش درباره آن زیور عرش کبریایی کاری سخت و دشوار است که از شب پره، وصف آفتاب نیاید و هر چه گوید، در اندازه نگاه اوست. از سوی دیگر برای امام حسین علیه السلام و حماسه‌سازان کربلا محققان، سیره نگاران، مورخان و نویسندگان، کتاب‌ها، نوشته‌ها و موسوعه‌ها تدوین کرده‌اند که حسب آمار پژوهشی، از سه هزار اثر شناخته شده می‌گذرد، و این غیر از مقالات، کتاب‌ها و نوشتارهای چاپ نشده و ناشناخته است. اندیشه‌ورزان و سخنوران و شاعران از نحله‌های گوناگون - حتی غیر مسلمان - نیز در این مقوله سخن‌ها پرداخته و مدیحه‌ها و مرثیه‌ها سروده و عصرها و نسل‌ها درس‌ها آموخته‌اند و این کوثر

معنوی هم چنان ادامه دارد. هر چند این همه آثار در تراز عظمت شخصیت ثارالله آن زیور آسمان و زمین و سفینه النجاة بشریت و مصباح هدایت بسی ناچیز است. افزون بر این، با روند زمان و تکامل اندیشه‌ها، زوایایی نو در این وادی گشوده است، چه واقعه کربلا پدیده‌ای جاری و شبیه موجودی زنده است که علاوه بر رشد دائم، جلوه‌های تازه و ثمرات نو ظهور بروز می‌دهد؛ بدین جهت با ارج نهادن به میراث پیشینیان که این واقعه بزرگ را حتی در سخت‌ترین شرایط تاریخ به تصویر کشیده‌اند هیچ کس نمی‌تواند ادعا کند تمامت سخن را گفته و به گذشته می‌توان بسنده کرد و لذا میدان اندیشه‌ورزی همواره گشوده است. بدین لحاظ با خود گفتم گرچه سلف صالح آثار گران سنگ فراوانی پدید آورده‌اند و سعی آنان مشکور است. اما در تحلیل واقعه ناکفته‌های فراوانی هست که پسینیان با توجه به سیر زمان و نیاز انسان و هم‌پای پویایی اندیشه‌ها باید بی‌گیرند. چه گستره پیام عاشورا و میراث معنوی حسین بن علی علیه السلام به گستردگی جغرافیا و تاریخ هزاران ساله بشر و تجدید نسل‌ها و با تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی اعصار و زمینه‌ها و فرصت‌ها، زاویه‌های تازه‌ای برای آیندگان می‌گشاید که برای دیروزیان فراهم نموده است و نگاه به عاشورا نیز در این مسیر مشمول تحول و تکامل خواهد بود و حدیث «کل يوم عاشورا» حامل این پیام است و لذا عاشورا و عوامل و اهداف آن را در یک تسلسل تاریخی قبل و بعد آن به عنوان یک گفتمان جاودان باید مطالعه کرد.

گفتمان عاشورا

راه حسین علیه السلام ادامه راه پیامبران خدا است و با خصلت پویایی و خاتمیت، حسین علیه السلام منادی حق و عدل و نسخه عملی قرآن و اسلام و عاشورا نهالی برآمده از مکتب اهل بیت و سیره و سنت اصیل نبوی است و همان‌گونه که ابعاد علمی و معرفتی و اسوه‌سازی قرآن در همه عصرها در حال توسعه و میدان کاوشگری است،

عاشورا نیز پرده‌های نو و ناشناخته دارد که تأملات صاحب نظران و اندیشه ورزان می‌تواند لایه‌های این مکتب را فراروی انسان‌ها بگستراند. عاشورا، گفتمانی است زنده و پویا و متحرک و گنجینه‌ای پایان‌ناپذیر تا ظهور موعود آسمانی و پرچم‌دار عدل جهانی و خون حسین علیه السلام قلب تپنده تاریخ و رمز جاودانگی رسالت آسمانی که به حیات معنا و مفهوم می‌دهد و سرفصلی نو برای حرکات‌های توفنده و سازنده در مسیر کمال انسانی. عاشورا یک مکتب است و یک دانشگاه برای همه انسان‌ها و عموم مسلمانان و فراتر از زمان. حسین علیه السلام آموزگار بزرگ کرامت انسانیت و شهید همیشه شاهد و اسوه حسنه و رهبر و راهنما در این مکتب جهان شمول فرهنگ ساز، معارف آسمانی، آینه‌داری خلیفه اللهی، خداباوری، عرفان و عبودیت، کرامت و عزت، انسان درستی، انسانیت، عدالت و حریت، اخلاق ربانی، حماسه و شکوه‌مندی. مفاهیم مرگ و حیات، عشق و ایثار، فتوت و پایمردی، صلابت و توانمندی، رشادت و شجاعت، یزداری و مجاهدت، آزادی و آزادگی، امید و مسئولیت‌شناسی، راه و رسم حاکمیت و خدمت‌گزاری، نبرد بی‌امان با جهل و جور - که منشأ همه درد و رنج انسان در طول تاریخ است - و سرانجام فنا و بقا و پرواز تا ملکوت که اوج تعالی انسان است معنا شده. بدین سان کتاب عاشورا و نهضت مقدس حسینی درس‌های جاودانه دارد که باید برای هر نسل بازخوانی شود و بر اساس آن تمدن بزرگ اسلامی و جامعه آرمانی نبوی بنیان گردد.

راه حسین علیه السلام شاخص تصمیم‌گیری است آن‌گاه که انسان دست‌خوش تردید و حیرت است و انتخاب دشوار می‌نماید. برای آنان که خواهان رهایی از بندهای اسارت‌اند و نمی‌دانند با دست خالی در برابر هیمنه اهریمنی قدرت‌ها چه کنند! از کدام ایدئولوژی و مکتب الهام گیرند؟ وزیر کدام علم و علامت گرد آیند؟ از کدامین رهبر و پیشوا پیروی کنند؟ برای آنان که کرامت ارزش‌های انسانی و الهی و میراث

پیامبران خدا را باز یچه هوئی و هوس زورمداران می بینند و رنج می برند و می سوزند و می سازند، در چنین شرایطی راه حسین علیه السلام تکلیف را روشن می کند و پیام می دهد که با ایمان و بصیرت و جهاد و شهادت می توان سهمگین ترین سلاح ها را ناکارآمد کرد و مسیر پیروزی هابیلیان را هموار ساخت و مرگ قابیلیان را جشن گرفت. برای آنان که از جور و جنایت یزیدیان دوران به جان آمده و نمی دانند چگونه غل و زنجیرهای بردگی تحمیلی را بگسلند و قفل استبداد و استعمار را بشکنند کربلا نقشه راه است و حسین رهبر و راهنماست.

حسین علیه السلام رمز جاودانگی

نهضت حسین بن علی علیه السلام طی قرن ها و نسل ها سرفصل کرامت و بزرگواری و مبارزه و مجاهدت بوده است. او را از بیدادگران ربوده است و هماره نیز چنین خواهد بود. پرچم خون رنگ برگنبد سیدالشهدا علیه السلام و برادرش عباس بن علی علیه السلام نماد انقلاب است. نمایشگر خونی که هرگز از جوشش نمی افتد تا همه تبهکاران را به ذلت کشد و پایگاه های ستم و بیداد را در هم بکوبد.

امروز جهان اسلام مانند هر زمان دیگر به این پرچم و آن برچم نیاز مبرم دارد و تنها چاره برای پایان دادن سلطه و استبداد و کفر جاهلی جدید و فساد و جهل و جور از سوی هر قدرت و دولتی که باشد، الهام گرفتن از آموزگار بزرگ شهادت و مکتب کفرستیز و ستم سوز عاشورا است. امت اسلام از هر نحله و فرقه در برابر هجوم امپریالیسم و صهیونیسم و نوکران خود فروخته آن ها بار دیگر باید عاشورای خود را زنده کند و درس هایش را برای نسل ها بازگوید.

نقشه راه

در روابط ناعادلانه انسان ها و ماجرای تلخ استضعاف و استکبار، عاشورا به

انسان‌ها می‌آموزد که بدانند محکوم به وضع موجود و جبر سرنوشت یا تاریخ نیستند؛ که خداوند بردگی و ذلت را برای بندگان خود نمی‌پسندد و آن‌جا که هیچ سلاحی برای مقابله با دشمن وجود ندارد، تن به ذلت ندهند و عزت جهاد و شهادت را انتخاب کنند و مرگ سرخ را بر زندگی سیاه برگزینند و از هر قطره خون خود آذرخشی بخروشانند و بر سر خصم صاعقه بارند و حرامیان را به تاریخ سپارند و چون خورشید بدرخشند و در آرمان خویش جاودانه شوند و نسل‌های بعد از خود را به عزت و مجد و شرف و عدالت و آزادی مفتخر سازند و برای دیگران شاهد و گواه و سرمشق خداجویی و عدالت‌خواهی گردند. خداوند نیز وعده یاری داده است که:

﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾.

اگر ایران اسلامی در برابر استبداد و استعمار قیام کرد و با جهاد و شهادت در این نبرد پیروز شد، با الهام از مکتب حسین بن علی (ع) بود. اگر شیعیان جنوب لبنان پنجه در پنجه اشغال‌گران صهیونیست افکنده و تابوی توان نظامی آن را درهم شکستند، ره‌آورد دیگری از جهاد و شهادت و لبیک به «هل من ناصر ینصرنی» حسین (ع) بود. اگر مقاومت و انتفاضه فلسطین را پاینده و روزافزون اقتدار خود را نشان می‌دهد و پشت غاصبان و تجاوزگران و حامیان‌شان را لرزاند، پرتوی از مکتب عاشورا است. این تنها راه آزادی قدس شریف است، نه چانه زنی‌های سیاسی بی‌حاصل و امتیازدهی به غاصبان بی‌هویت! گذشت زمان، نیاز بشر به آموزه‌های این مکتب را بیش از پیش اثبات می‌کند.

مسائل خاورمیانه عربی و شمال آفریقا، مصر، لیبی، تونس، بحرین، عربستان و... و موج بیداری اسلامی که خواب راحت از چشم سلطه‌گران ربوده و خشم سران استکبار و مزدوران‌شان را برانگیخته است تا به اعمال جنون‌آمیز و اسلام‌ستیزی و اهانت به مقدسات آسمانی و تروریسم و فتنه‌انگیزی قومی و مذهبی رو آورند، باز تاب موج ستم‌سوز عاشورای حسینی است که سقوط دیکتاتورها و به بن‌بست

رسیدن نظام سلطه و طلوع فجر حاکمیت مستضعفان را نوید می دهد، بی تردید این زلزله عظیم فراگیر مرزهای بین المللی را خواهد گشود و شیشه عمر مستکبران زمین و حرامیان جهان را بر سنگ خواهد زد و راه گشای حاکمیت مطلق عدل و حق در پهنه گیتی با رهبری موعود آسمانی و منتقم عاشورایی خواهد بود. هر چند، برای این هدف مقدس غرامت ها باید پرداخت، لحظه رهایی و پیروزی شیرین است:

دمی آب خوردن، پس از بدسگال به از عمر هفتاد و هشتاد سال

رسالت سوگواری ها

نکته قابل ذکر، مسئولیت دینی و تاریخی خطیبان، ادیبان، نویسندگان، سخنوران و نوحه سرایان در مواسم و مراسم عاشورایی است که در تبیین این مکتب و درس ها و پیام های ملای آن، بر اساس مستندات متقن روایی و تاریخی و دور از تحریفات و تخیلات و منابع ضعیف اهتمام ورزند و در خطابه ها و منبرها و تریبون ها و موكب های عزاداری به بیان فلسفه عزاداری و اهداف و آثار این قیام مقدس و درس های آن برای نسل های کنونی و آینده بپردازند و اجازه ندهند در بیان فهم روح و پیام و حقیقت مکتب عاشورا و معرفت افزایی و امیازی و جوشاندن عواطف در دل ها بر اساس عقل و منطق و دفاع از حق و مبارزه با باطل و اصل امر به معروف و نهی از منکر که جوهره قیام آن حضرت بود - قصور و تقصیر شود، یا مطالب جعلی و غیر مستند که از شأن نهضت می کاهد سوژه عزاداری قرار گیرد. این رسالت مکتبی رهپویان این قیام است که نیاز انسان ها تا اقصی نقاط گیتی آن را حتمی می سازد و این همان است که حتی بیگانگان که بهره گیری از نهضت عاشورا در نهضت های اسلامی و آثار شکوه مند آن را در انقلاب اسلامی و مقاومت نسل عاشورایی در برابر زورگویی و زیاده خواهی نظام سلطه و عواملشان مشاهده کرده اند و اعتراف نموده و به زبان آورده اند. از جمله «جورج گالوی» نماینده

پیشین پارلمان انگلیس در نشستی در لندن با اشاره به فشارهای غرب به ایران اسلامی گفت:

ایرانی‌ها عاشورا دارند و به همین دلیل غرب نمی‌تواند آنان را شکست دهد.^۱
و نشریه آلمانی «دی ولت» در مورد انقلاب اسلامی و موضوع شهادت طلبی و آرمان‌های امام خمینی (ره) و استمرار آن می‌نویسد:

ما در غرب آن قدر دین را ضعیف کرده‌ایم که متوجه نمی‌شویم می‌توان برای خدا جنگید و کشت یا کشته شد. حکومت ایران و انقلاب اسلامی هیچ شکی باقی نگذاشته که دستورهای خدا بالاتر از زندگی عادی است. آیه‌الله خمینی در سال ۱۹۸۰ حمله عراق را این‌گونه تفسیر کرد که ما خاک را نمی‌پرستیم. این چیزی نیست جز شهادت طلب. آیه‌الله خمینی گفت: یا ما در شادی پیروزی اسلام دست یکدیگر را خواهیم فشرد و یا زندگی ابدی و شهادت را برمی‌گزینیم، که در هر دو حالت پیروزی و موفقیت از آن ماست.^۲

«کارل پروکلمان» خاورشناس آلمانی می‌گوید:

شهادت حسین علاوه بر نتایج و آثار سیاسی، موجب تحکیم و اشاعه مذهب شیعه گردید و این مذهب مرکز و مظهر تمایلات ضد بیگانه شد.^۳
و بر این باید بیفزاییم که شهادت حسین (علیه السلام) نه تنها موجب تحکیم مذهب شیعه گردید بلکه بقای اسلام از هر نحله و مذهب و ام‌دار شهادت حسین بن علی (علیه السلام) است و اگر این فداکاری نبود از اسلام اثری نمانده بود.

«پروفسور جلفوفسکی» که خود را مجذوب عاشورا می‌داند، می‌گوید:

مردم ایران و در کل شیعیان، واقعه عاشورا را بزرگ‌ترین مصیبت تاریخ بشر می‌دانند.

۱. روزنامه کیهان، ۹۰/۹/۱۹.

۲. همان، ۱۳۹۱/۸/۲۵.

۳. کتب حسین، ص ۴۶؛ از: تاریخ ملل و دول اسلامی.

در ایران علاوه بر این که فرهنگ عاشورا در تکیه‌ها و در ماه محرم گرامی داشته می‌شود، در شئون مختلف زندگی مورد توجه قرار می‌گیرد. جمله «هر روز عاشورا و هر زمین کربلاست» در جنگ ۸ ساله تأثیر زیادی داشت و همین مسئله باعث و انگیزه‌ای برای ادامه مبارزه و عامل پیروزی سربازان ایرانی شد.

وی می‌افزاید:

من مسلمان نیستم ولی مجذوب این فرهنگ می‌باشم.^۱

بدین سان می‌بینیم که عاشورا به کل بشریت تعلق دارد.

اعترافاتی از این قبیل حتی از قول دیگران فراوان است، در نهضت ضد استعماری کشوری مانند هند و آزادی از سیطره بریتانیا گاندی رهبر هندوان از درس آموزی از حسین بن علی سخن گفته، که مشهور است.

به همین دلیل و نقش انقلابی عاشورا است که استکبار جهانی و صهیونیسم و مزدورانشان در کشورهای اسلامی حشمت و کینه خود را به عظمت عاشورایی پنهان نداشته و زیر عنوان سلفی‌گری و تکفیر مزدور استخدام می‌کنند و عزاداران حسینی (علیه السلام) و زائران کربلا را به خاک و خون می‌کشند. با زعم خود این شعله فروزان را خاموش کنند که هرگز نتوانند و طنین «لبیک یا حسین» در پاسخ به ندای «هل من ناصر» آن حضرت در گوش زمان پیچیده است:

﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾.^۲

درباره این کتاب

منابع اصلی این کتاب همان متون روایی و تاریخی است که در گذشته درباره

۱. فصل نامه فرهنگ شفق، پاییز ۱۳۹۰.

۲. صف، آیه ۸.

شخصیت امام حسین و فضایل آن حضرت و قیام عاشورا و مقتل کربلا نگاشته‌اند؛ حوادثی که در مقاتل و منابع روایی و تاریخی شیعه و سنی مورد وفاق مؤلفان است. گفتنی است وقایع عاشورا و نهضت ابا عبد الله علیه السلام غالباً به صورت کامل و مستند یک‌نواخت در منابع فریقین آمده و ابهامی در آن دیده نمی‌شود و از قرن‌های نخستین در مؤلفات پیشینیان به ثبت رسیده است که این نیز از ویژگی‌های نهضت مقدس حسینی است.

آنچه در این مجموعه ویژگی دارد، فصل‌بندی موضوعی جدید، تحلیل و پردازش ویژه مناسب و همسو با مفاهیم اسلامی و روش تطبیقی و برهانی با مبانی قرآنی و روایی و معارف اسلامی و معرفتی و تاریخی و سیاسی خاص متناسب با درک نسل جدید و اندیشه‌های جاری و نیاز زمان است. علاوه بر این، در مباحث این کتاب از آیات قرآن و روایات و روایات استفاده شده و طرح هر موضوع با ذکر شواهد قرآنی و روایی همراه گردیده است تا استحکام مباحث بیشتر مبرهن و مستند باشد و برای خواننده میدان بحث و نظر را فراهم آورد و رابطه نهضت بزرگ عاشورا با این مبانی برای هر گروه و مخاطب بیشتر مدلل گردد. در پیوسته‌ای مباحث از دیدگاه‌های اندیشمندان خودی و بیگانه نیز مواردی آورده شده و بهترین دقت و وسواس در نگارش و بازنگری و ویرایش به عمل آمده است.

این کتاب، نخست به بخشی از تاریخ حیات مقدس سیدالشهدا و شمه‌ای از فضایل آن حضرت پرداخته و آن‌گاه به مباحث امام حسین علیه السلام و قرآن، امام حسین علیه السلام و دفاع از ولایت، حسین علیه السلام مشعل دار هدایت، عاشورا و مهدویت، حسین و پیامبران و ادیان پیشین، عوامل و اهداف قیام حسین بن علی علیه السلام با توجه به بسترهای تاریخی و سیاسی و تحولات پنجاه ساله پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و واژگونه شدن ارزش‌های اسلامی و مبانی دینی در سایه حکومت جاهلی اموی و نقشه راه امام حسین علیه السلام در احیای اسلام و قرآن و روشن‌گری امت و مبارزه با بدعت و حکومت

نامشروع و ارائه اسلام راستین و راه امت اسلام و احیای امر به معروف و نهی از منکر و جهاد و شهادت، و بیدارسازی وجدان دینی امت و کرامت مسلمانان مطرح گردیده است. شبهه‌زدایی از علم امام به شهادت و فلسفه شهادت و نقش مصائب در رشد و پویایی انسان با توجه به مصائب کربلا، یاران امام و میثاق شهادت، وقایع روز عاشورا و تحولات اجتماعی پس از عاشورا، پیام رسانی اهل بیت پس از واقعه، از کربلا تا مدینه و سرانجام نکبت بار امویان و عوامل آن جنایت بزرگ و کیفر تبهکاران، از دیگر مباحثی است که بررسی و تحلیل، و درس‌ها و عبرت‌های واقعه در فصول مختلف پررنگ مطرح شده است.

تردید نیست که عشق بی‌مانند حسین بن علی علیه السلام در ژرفای جان آزادگان جهان ریشه دارد و تغییر‌ناپذیر است، اما آنچه اهمیت افزون‌تری دارد تبیین اهداف و نقشه راهی است که سالار شهیدان در کربلا ترسیم کرد. و بدین ترتیب نباید اجازه داد آن اهداف عالی و آموزه‌های آن مکتب پندار و مدرسه کربلا در پوشش ظواهر و تنها شعار پنهان و مهجور بماند، چرا که نسل‌ها و همه نسل‌های آینده به نگرش درست و تفسیر ناب و روشنگر این نهضت آسمانی نیاز مبرم دارند و این وظیفه و رسالت داران عاشورا در همه عصرهاست که به انجام این مسئولیت اهتمام ورزند.

و ما توفیقی الا بالله و ما التصر الا من عندالله

محمدتقی رهبر

اردیبهشت ۱۳۹۲